

WISC-V – Verbal forståelsesindeks og språkferdigheter

Hva sier Verbal forståelsesindeks om barnets språkferdigheter?

Språket er et viktig verktøy for å uttrykke følelser, tanker og behov, men også for å delta i kommunikasjon i forskjellige sosiale sammenhenger. Språkferdigheter er grunnleggende for at vi skal kunne tilegne oss kunnskap og trekke slutninger i nye situasjoner basert på det vi tidligere har lært oss. Barn og ungdom med språkvansker kan derfor ha problemer med læring også innenfor andre områder enn det språklige.

Det er viktig å få et tydelig bilde av barnets evne til læring og språk for å kunne tilby adekvat støtte. Derfor kan det være nødvendig å vurdere barnets evner ved hjelp av standardiserte tester. I denne artikkelen diskuteres både muligheter og begrensninger med å bruke WISC-V ved kartlegging av språkvansker.

Hva måler Verbal forståelsesindeks?

I tillegg til Fullskala-IQ (FSIQ) bygger resultatet fra en WISC-test på fem primære indekser. De primære indeksene gir omfattende informasjon om et barns prestasjonsnivå for hver av de viktigste kognitive funksjonene. Samlet sett gir FSIQ og primærindeksene viktig informasjon om bar-

nets språkevne i forhold til generell kognitiv evne og de øvrige evnekategoriene. Sammenligninger mellom FSIQ og indekser og sammenligninger mellom ulike indekser kan gi informasjon om hvorvidt barnets språkferdigheter er en relativ svakhet eller styrke i forhold til de andre evnene.

Verbal forståelsesindeks består av deltestene Ordforståelse og Likheter samt de to «erstatningsdeltestene» Informasjon og Resonnering. Ordforståelse er utviklet for å måle ordforståelse og uttrykksevne, mens Likheter har som hensikt å måle verbal begrepsvurdering, kognitiv fleksibilitet, resonnering og logisk abstrakt tenkning. For å få en høy indeksskår må barnet derfor ha god evne til å forstå verbal informasjon, kunne resonnerer om språkbegreper og kunne uttrykke sine tanker og ideer verbalt. Verbal forståelsesindeks krever også langtidshukommelse, ettersom oppgavene er av en slik karakter at barnet må kunne bruke tidligere ervervet kunnskap. Når et barn har tilgang til et rikt ordforråd, er det lettere å tenke abstrakt, og ved hjelp av mer avanserte begreper får barnet en mer effektiv tankeprosess.

Lave skårer på Verbal forståelsesindeks kan indikere språkvansker, manglende ordforråd, vansker med å hente fram ervervet kunnskap og problemer med å uttrykke seg. Forskjeller mellom deltestene Likheter og Ordforståelse kan gi informasjon om relative styrker og svakheter. En høyere skår på Likheter enn på Ordforståelse indikerer for eksempel stor kapasitet til abstrakt resonnering og kognitiv fleksibilitet, i motsetning til ren ordkunnskap.

Ved mistanke om språkvansker kan det også være interessant å undersøke om det er en sig-

nifikant forskjell mellom FSIQ og Nonverbal indeks (NVI) som består av de deltestene som er minst avhengige av språkkunnskaper. For visse typer språkvansker kan Nonverbal indeks derfor representere en relativ styrke. Det er imidlertid viktig å huske på at oppgavene i denne indeksen også krever en viss verbal evne, ettersom alle instruksjoner gis muntlig.

Begrensninger med WISC-V

WISC-V er designet for å vurdere barn og unges generelle kognitive evner og kan gi viktig informasjon om språkvansker. Men det er viktig å huske på at hovedformålet med testen ikke er å vurdere eller diagnostisere språkvansker. I WISC-V er det ikke noe grunnlag for å vurdere grammatiske eller fonologiske ferdigheter. Det er mulig å få full skår på mange verbale oppgaver uten å bruke korrekt grammatikk eller uttale. Lese- og skrivevansker kan gå ubemerket, ettersom oppgavene administreres og besvares muntlig. Det kan derfor være grunn til å undersøke for eksempel dysleksi selv om testingen med WISC-V ikke gir noen indikasjon på den type vansker.

Resultatet fra WISC-V sier heller ingenting om årsakene til språkvansker. Det kan være flere grunner til at barnet har vansker med ordmobilisering, slik som begrenset ordforråd, ufullstendig ordrepresentasjon (lyd og innhold) eller vansker med å hente fram ord fra minnet. Språket er komplekst og består av ulike deler som påvirker hverandre.

Derfor bør det kartlegges i mer detalj for å finne det enkelte barnets sterke og svake sider.

Hvis det er grunn til å mistenke språkvansker etter at man har administrert WISC-V, bør barnets språkkunnskaper vurderes av en logoped. Tester som CELF-4 og TROG-2 gir informasjon om barnets reseptive og ekspressive språk samt grammatiske ferdigheter. Det er også viktig å få en oppfatning om evnen til å bruke språket i sosial interaksjon og i hverdagslige sammenhenger. Informasjon om det kan man få ved å bruke kartleggingsinstrumenter som CCC-2. Pragmatisk profil i CELF-4 kan også gi nyttig informasjon om barnets språk i ulike kommunikasjonssituasjoner.

For å oppsummere kan vi slå fast at Verbal forståelsesindeks gir et bilde av barnets ervervede kunnskap og språklig abstrakte tenkning. For å få et mer nyansert og dyptgående bilde av barnets evne til å produsere og bearbeide språk er det imidlertid også nødvendig å bruke andre verktøy og undersøkelsesmetoder.